

Kollektivtrafikbarometern

Frågor kopplade till coronapandemin april-augusti 2020

SVENSKKOLLEKTIVTRAFIK

Förord

Kollektivtrafikbarometern är en branschgemensam kvalitets- och resvaneundersökning som drivs och utvecklas av Svensk Kollektivtrafik. Mätningarna har gjorts sedan 2001. Kollektivtrafikbarometern genomförs löpande i hela landet utom i Region Södermanland. Undersökningen används av länstrafikbolag och kollektivtrafikmyndigheter som ett verktyg att följa ett mätbart och objektiva resultat för kundupplevd kvalitet på sin trafik, både lokalt och regionalt.

I slutet av mars kompletterades undersökningen med frågor kring medborgare och resenärers inställning och resbeteende till kollektivtrafiken kopplat till Coronapandemin. Dessa tillägsfrågor har ställts till de som svarat att de brukar resa i kollektivtrafiken frekvent till mer sällan, men inte till de som aldrig reser kollektivt. För perioden mars-augusti 2020 som är fokus i detta PM besvarades frågorna av drygt 32 000 slumpmässigt utvalda respondenter.

I den [tidigare rapporten](#) redovisade vi resultat för perioden mars-maj. I denna rapport fokuserar vi på sommarens resande samt hur utträttandet av olika ärenden påverkats under pandemin.

Biltrafiken ökar enligt flera andra undersökningar, vilket leder till ökad trängsel på vägarna, nybilsförsäljningen har dock inte ökat enligt Trafikanalys statistik för denna period. I denna undersökning ser man tydligt att kollektivtrafiken återhämtar sig men att marknadsandelen fortsatt varit låg under sommaren.

Sammanfattning av resultaten

- Marknadsandelen för kollektivtrafiken minskade kraftigt i slutet av mars, var som lägst i april, med viss återhämtning i maj och juni.
- Sommarens resande var lägre än fjolårets och det gäller alla ålderskategorier och alla tre månaderna.
- Andelen som gör resor av befolkningen som helhet ökar stadigt från april månad och framåt.
- Framför allt skolresor minskade kraftigt under pandemins inledning, men även tjänsteresor och att besöka släkt och vänner. Kvar blev inköpsresor och resor till fritidsaktiviteter som därmed ökade sin relativa andel av anledningar att resa.
- Under sommaren ökade andelen resor som handlade om att besöka släkt och vänner och även relaterat till nöje, motion och fritidsaktiviteter. Dock ökade inte resandet så mycket att man "tog igen" vad man inte rest under pandemins första månader.
- Nöjdheten med kollektivtrafiken ökade under pandemins första månad för att sedan under sommarmånaderna minska till lägre värden än året innan.
- Oron att smittas av Corona i kollektivtrafiken är större än tex oron att smittas på hållplatser/terminaler. Oron är större hos de som inte reser i kollektivtrafiken än de som reser. Mediabilden om trängsel ombord på bussar har självklart påverkat detta, trots att forskningen inte kunnat bevisa att kollektivtrafiken särskilt bidrar till smittspridning.

Kontakt för frågor rörande resultat och analys

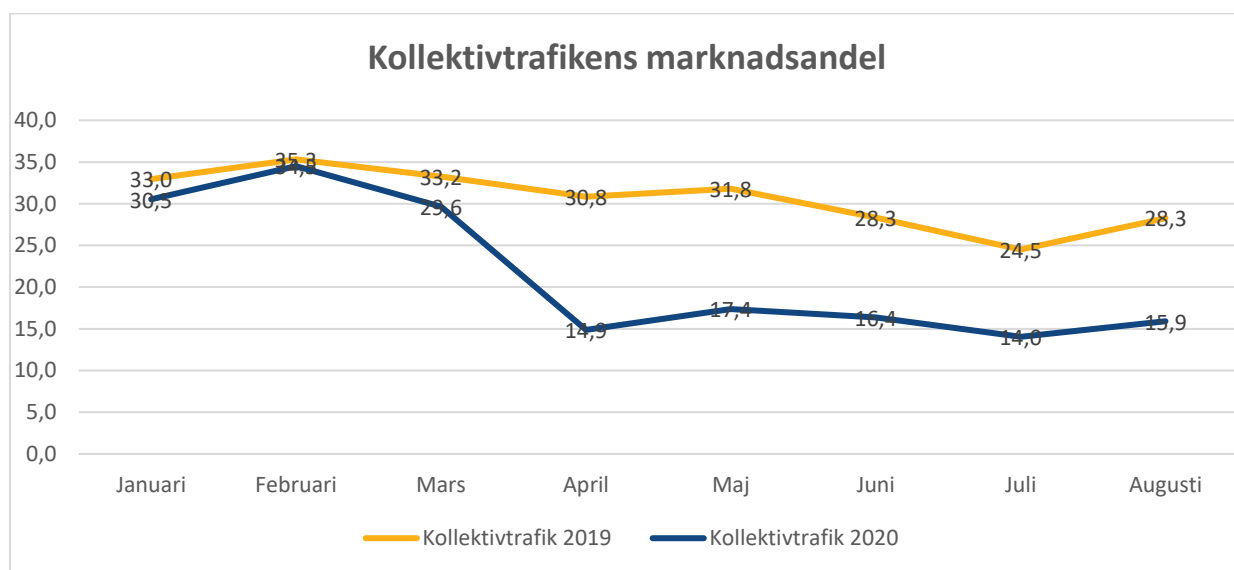
Mattias Andersson, mattias.andersson@svenskkollektivtrafik.se

Marknadsandel för kollektivtrafik fortsatt låg

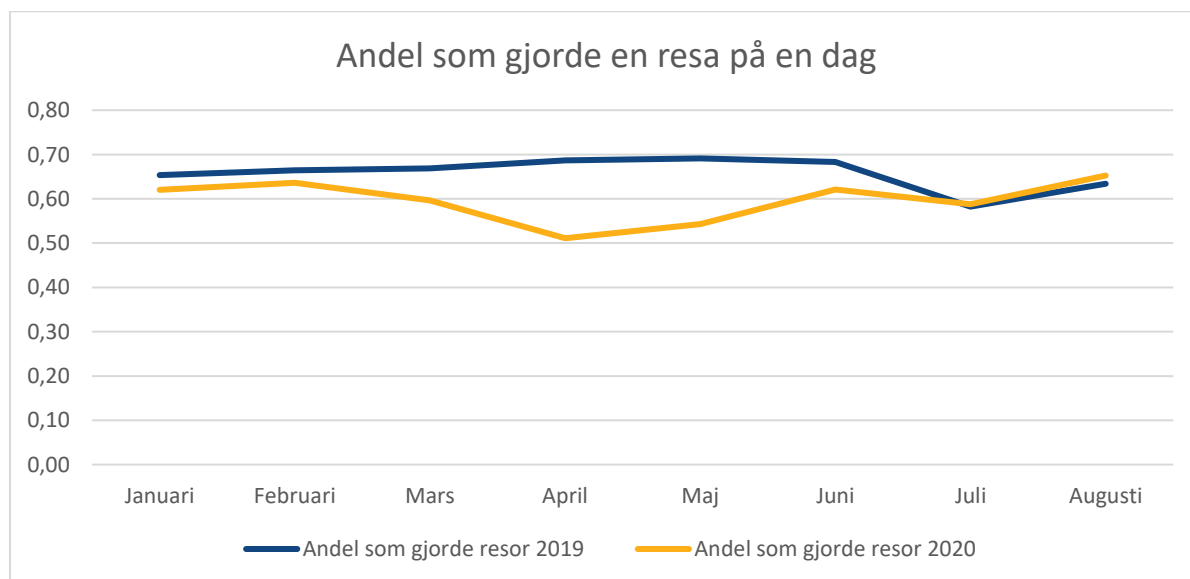
Marknadsandelen för kollektivtrafiken (som en andel av det motoriserade resandet) har minskat stort, minskningen började i mars och har fortsatte under april. I maj och juni har resandet återhämtat sig något. Juli månad innebar återigen en minskning, men det beror på säsongvariationer, att kollektivtrafiken under skollov och sommarsemestrar alltid har en lägre marknadsandel än under höst- och vår. Skillnaden jämfört med marknadsandelen för samma månad är mindre än någon annan månad under pandemin.

Antalet resor rent generellt (inklusive cykel och gång) i perioden juni-augusti var 86% av samma period på fjolåret. För kollektivtrafiken var andelen under samma period 44% av fjolårets.

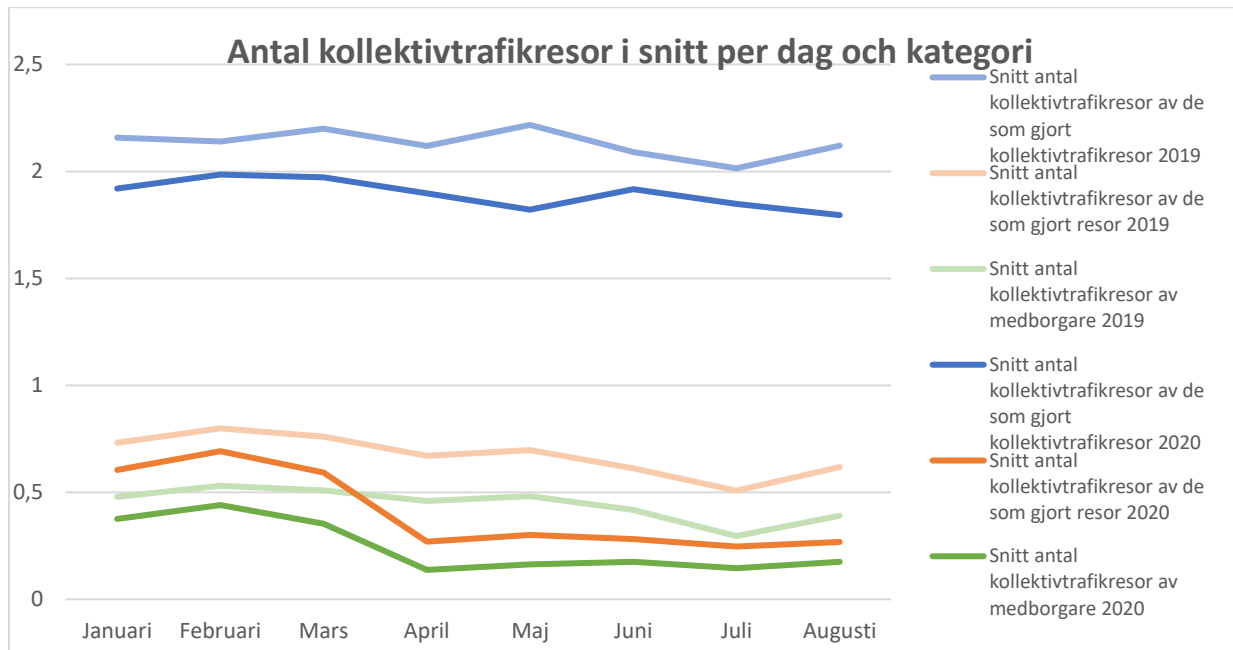
Andelen som gjorde resor ökar igen

Under pandemins inledande skede minskade antalet medborgare kraftigt som gjorde resor överhuvudtaget. Under juli och augusti 2020 har antalet medborgare däremot något överstigit motsvarande andel för året innan.

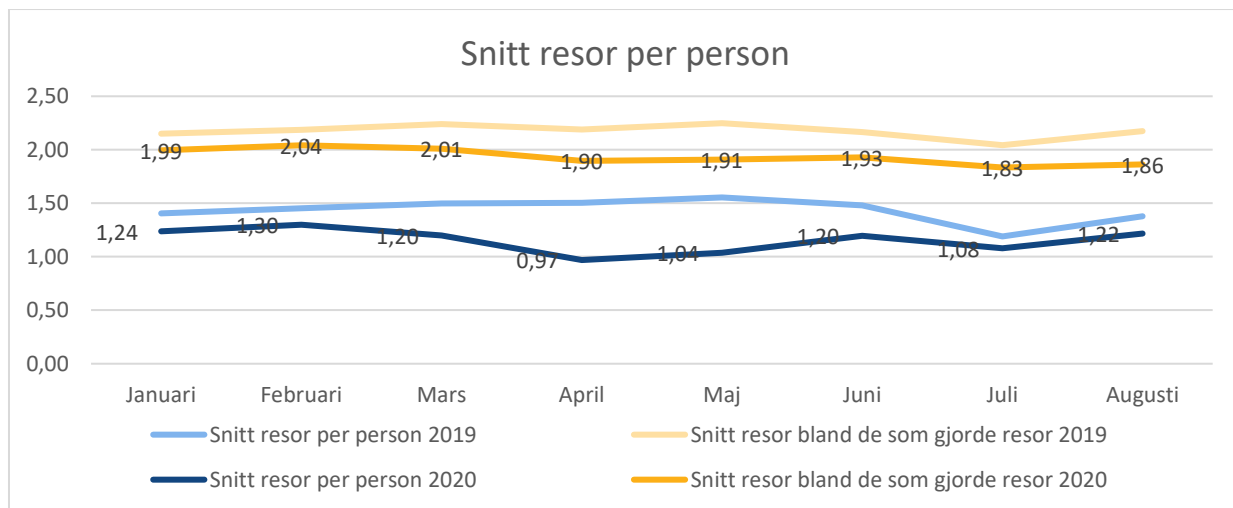
Men medborgarna i snitt reser inte mer i kollektivtrafiken

Året 2020 inleddes med färre antal resor i snitt med kollektivtrafiken både sett utifrån resor hos de som reste med kollektivtrafiken, de som rest med vilket färdmedel som helst under en dag och utifrån medborgarperspektivet. Den största skillnaden i slutet av sommaren var antalet resor i snitt i kollektivtrafiken bland de som reser. Det är ett tecken på att resandet återhämtat sig men att resenärerna inte gör sina resor i kollektivtrafiken. Även de som reser i kollektivtrafiken gör nu färre resor i kollektivtrafiken än tidigare, ett tecken på att restriktioner och undvikanden att resa icke nödvändiga resor hållit i sig, möjligen med undantag för en period under juni månad.

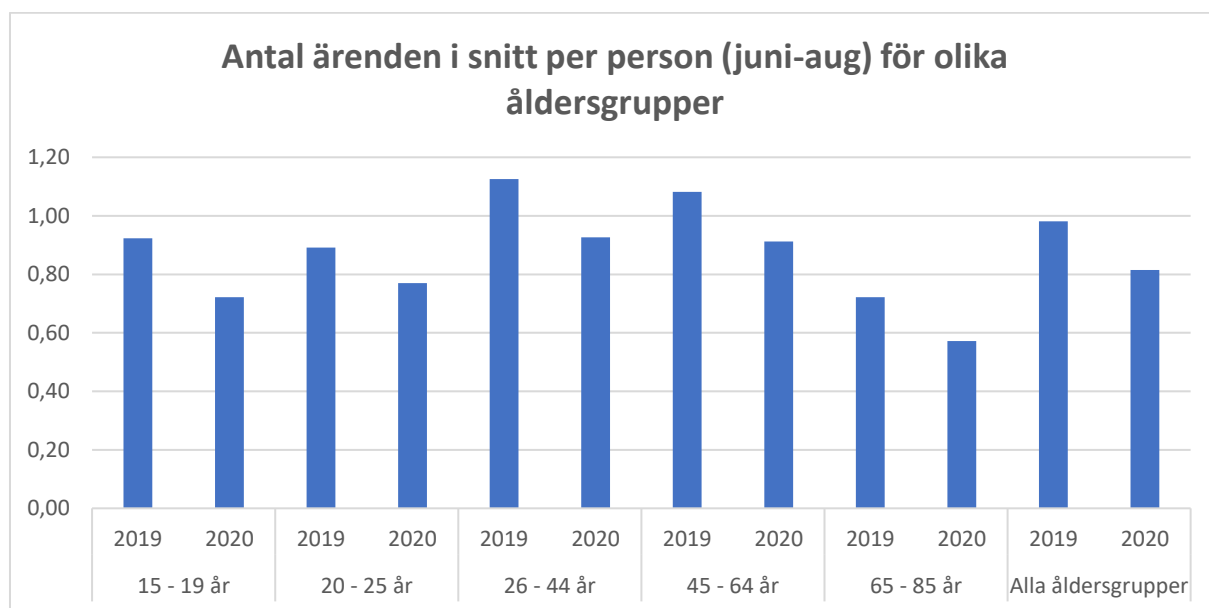
Snittresande är lägre

Ser man på snittresandet oavsett färdmedel så har svenska folket minskat sitt resande sedan pandemins utbrott. Den klassiska resandeminskningen pga semester och sommarlov i juli är mindre än andra år utifrån att man redan i våras hade en lägre nivå. Det man kan se är att först minskade antalet resor som gjorde resor för att sedan öka, vi ser att antalet resor i snitt för de som gjorde resor är lägre och fortsätter var längre även under sommaren.

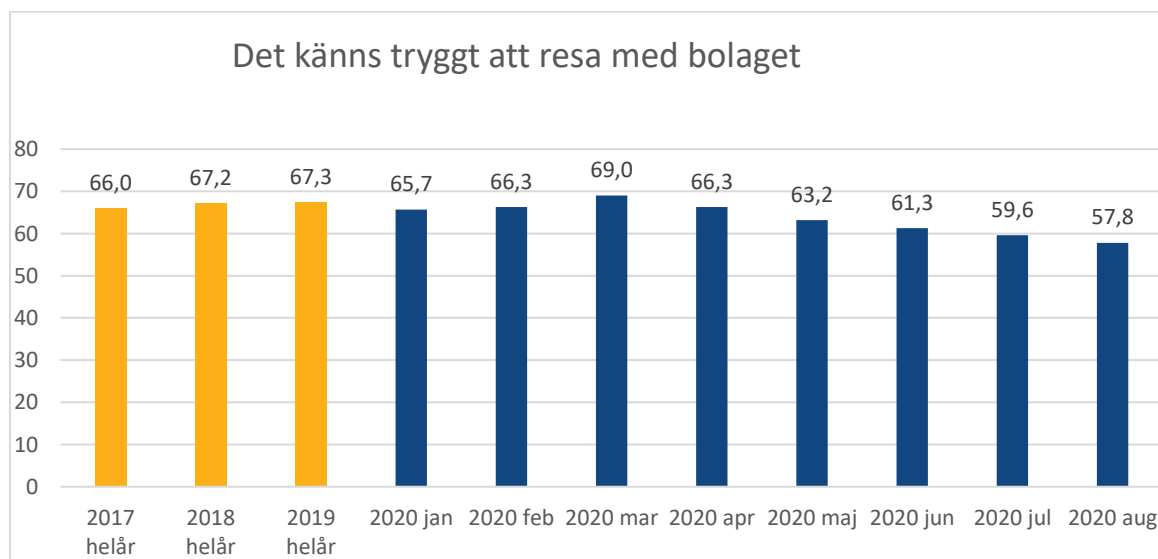
Alla åldersgrupper gjorde färre resor sommaren 2020 än 2019

Om man nu tog igen att träffa släkt och vänner och även ägnade sig åt sina egna fritidsintressen, innebär det att man tog igen vad man inte gjort under våren och reste mer än året innan? Resultaten tyder inte på det. Det har varit en fortsatt restriktivitet om man jämfört med förra sommaren. Nedan ser vi för olika åldersgrupper hur många ärenden som genererat resor de gjort i snitt per dag under perioden juni-augusti 2020 jämfört med samma period året innan. Det visar sig att det inte bara är gruppen äldre utan till och med de yngre åldersgrupperna som gjort färre ärenden sommaren 2020 än sommaren 2019.

Har tryggheten i kollektivtrafiken förändrats?

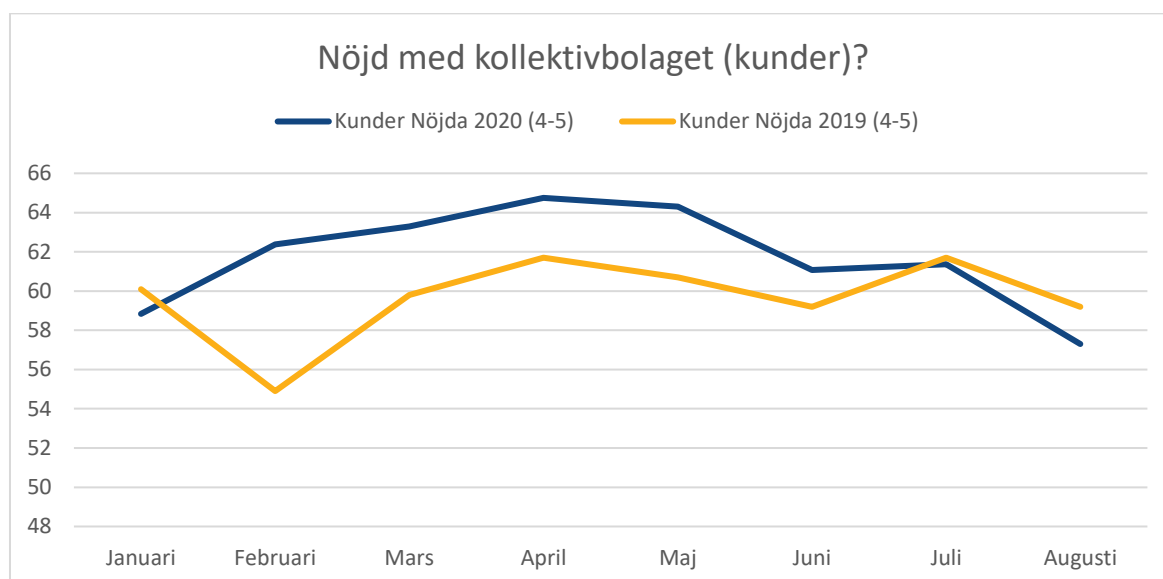
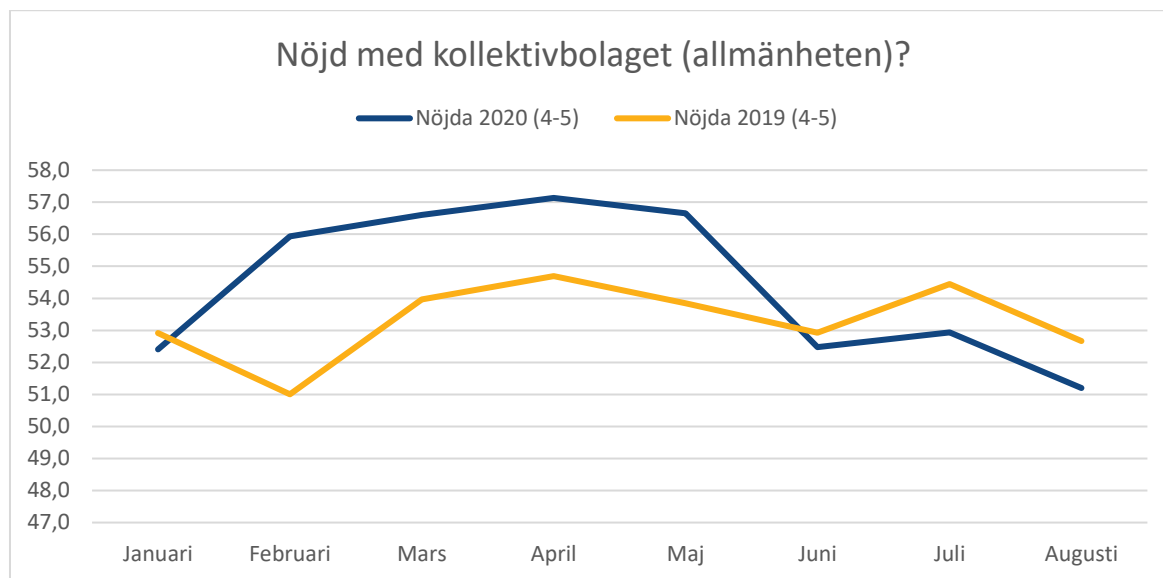
Inledningsvis under pandemin ökade resenärernas trygghet för att resa kollektivt för att sedan sjunka varje månad. Trängsel i kollektivtrafiken både upplevd och mediabilden spelar här roll. Diagrammet visar allmänhetens upplevelse av trygghet, kunderna hade en hög upplevd trygghet i början av pandemin och därefter en sjunkande trygghet.

Kunderna är mindre nöjda med kollektivtrafiken

När man tittar på det övergripande nyckeltalet "nöjd med bolaget" var kundernas attityder mer eller mindre oförändrade de första månaderna av pandemin.

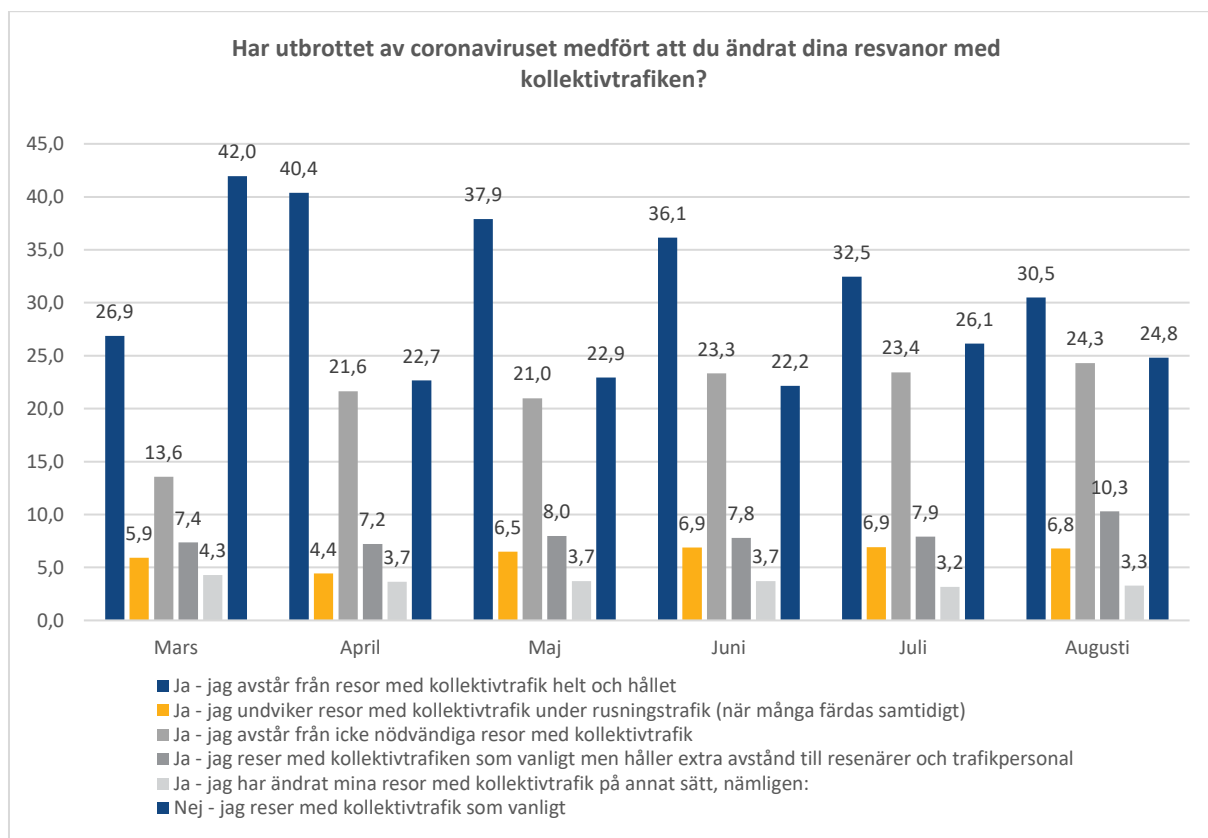
Resandetappet i samband med Coronapandemin påverkade alltså inte initialt förtroende för kollektivtrafiken, eller nöjdheten med tjänsterna som sådana. Men sedan juni månad är nöjdheten lägre än året innan.

Har utbrottet av coronaviruset medfört att du ändrat dina resvanor med kollektivtrafiken?

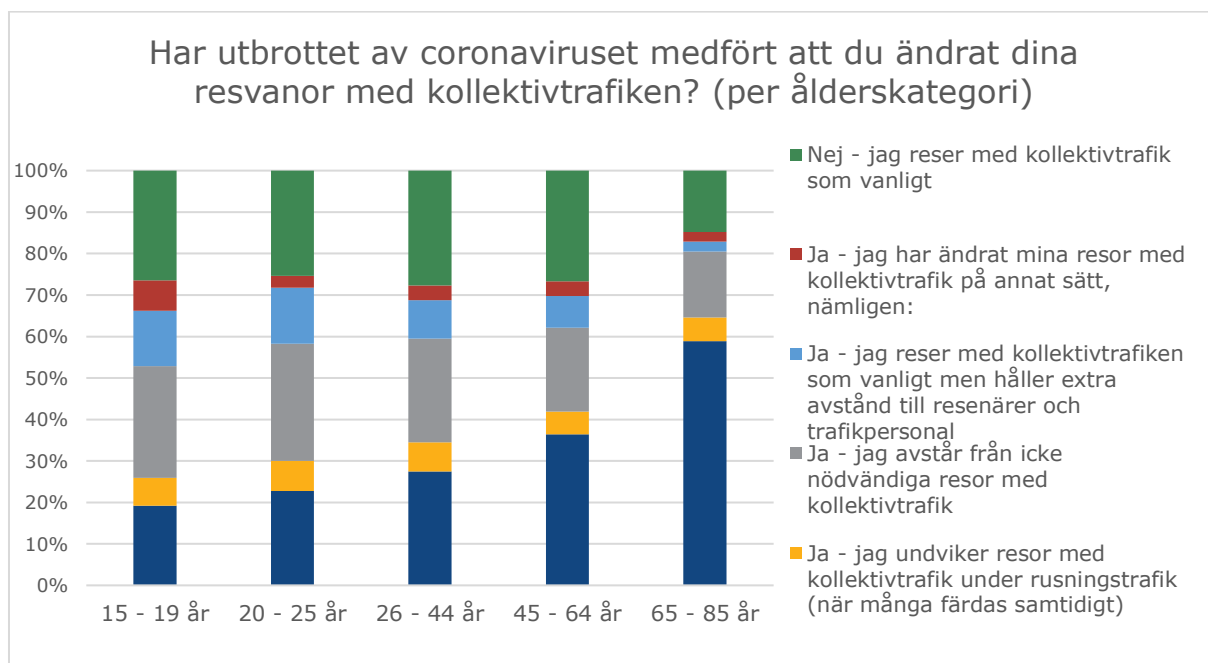
Andelen som väljer att helt avstå från att resa kollektivt har minskat. Det är framför allt strategin att undvika icke nödvändiga resor i kollektivtrafiken som ökar. Under augusti ökar också andelen som reser som vanligt men som håller extra avstånd till resenärer och trafikpersonal.

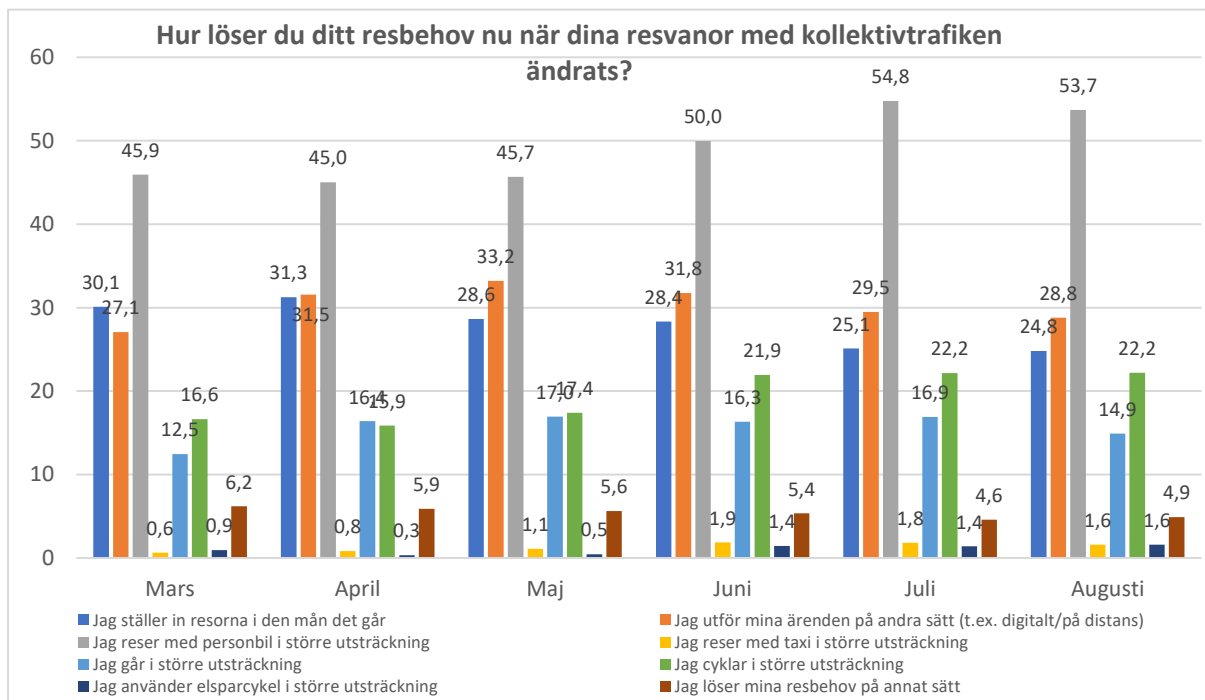
Är ändringarna i resvanor åldersrelaterade?

Som väntat har åldersgruppen 65-85 år varit den som i största grad avstått från att resa kollektivt. Detta är en strategi som används minst hos de yngsta och ökar med stigande ålder. Att hålla extra avstånd till medresenärer och att avstå icke nödvändiga resor är de strategier som istället är vanligare ju yngre resenärerna blir. Andelen som reser som vanligt är relativt lika stor i åldersgrupperna upp till pensionsåldern.

Hur löser du dina resbehov nu när dina resvanor med kollektivtrafiken ändrats?

Andelen som ställer in aktiviteten/ärendet minskar för varje månad. Främst personbilen ersätter kollektivtrafikresor. Distansarbetet och digitala möten kulminerade i maj som ersättningsform medan cyklingen legat som högst under sommarmånaderna. Elsparkcyklar så som ett individuellt färdmedel utan krav på vare sig körkort eller eget fordon låg de första månaderna lågt, men har därefter tagit en viss marknadsandel.

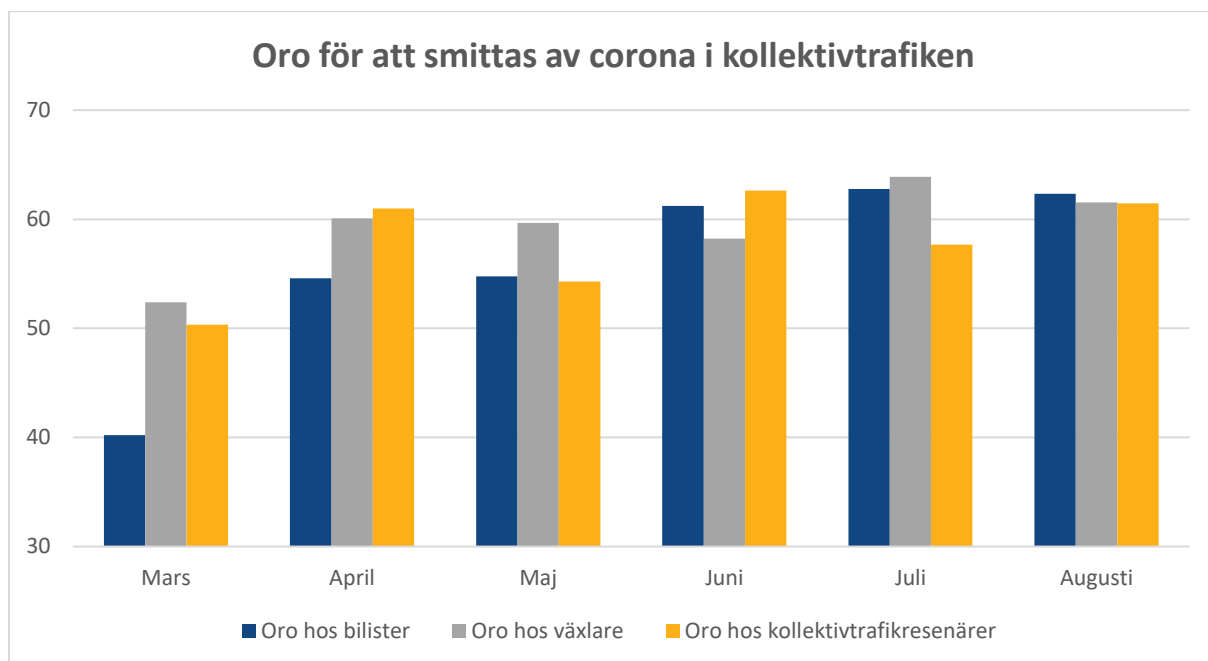

Är du orolig att bli smittad med det nya coronaviruset vid resor med kollektivtrafik?

Media har under sommaren fokuserat mycket på att skriva om den mindre mängd fordon där trängsel uppstått, vilket så klart färgat bilden för de som inte reser i kollektivtrafiken och därmed får lita till andrahandsuppgifter istället för sina egna erfarenheter. Det visar sig i undersökningsresultaten att kollektivtrafikens kunder är mindre oroliga än de som inte reser regelbundet i kollektivtrafiken. Oron har generellt ökat i alla grupper men den största förändringen i perioden mars-augusti står bilisterna för. Oron ökar med stigande ålder. Oron har ökat som mest i åldrarna 55-64 år under perioden och däremot minskat något i de äldsta åldersgrupperna.

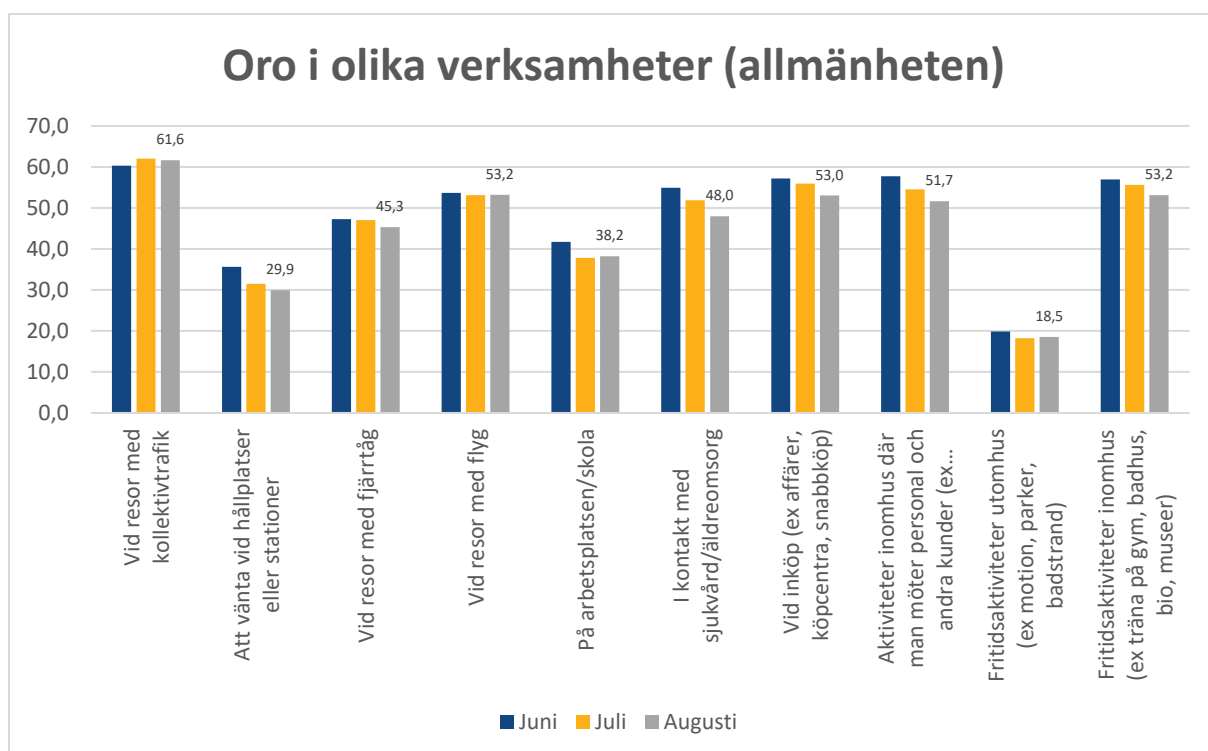
Oron har ökat lite mer vad gäller resor i spårburna transporter än för resor i buss under perioden, med undantag för tunnelbanan som ligger lägre i augusti än i april.

Oro att smittas vid olika sorters aktiviteter?

Oron att smittas i kollektivtrafiken har ökat under pandemin. Sedan mitten av juni månad mäter vi även oro att bli smittad i andra verksamheter för att få en jämförelse, och för att bedöma om oron är en samhällsoro eller relaterad just till den specifika verksamheten.

Oron att smittas av Corona är som högst i kollektivtrafiken jämfört med övriga aktiviteter och verksamheter som respondenten får svara på. Oron är sjunkande vad gäller tex vårdkontakter, affärer och fritidsaktiviteter inomhus. Och håller en i stort sett stabil nivå vad gäller resor med flyg, kollektivtrafik och fritidsaktiviteter inomhus.

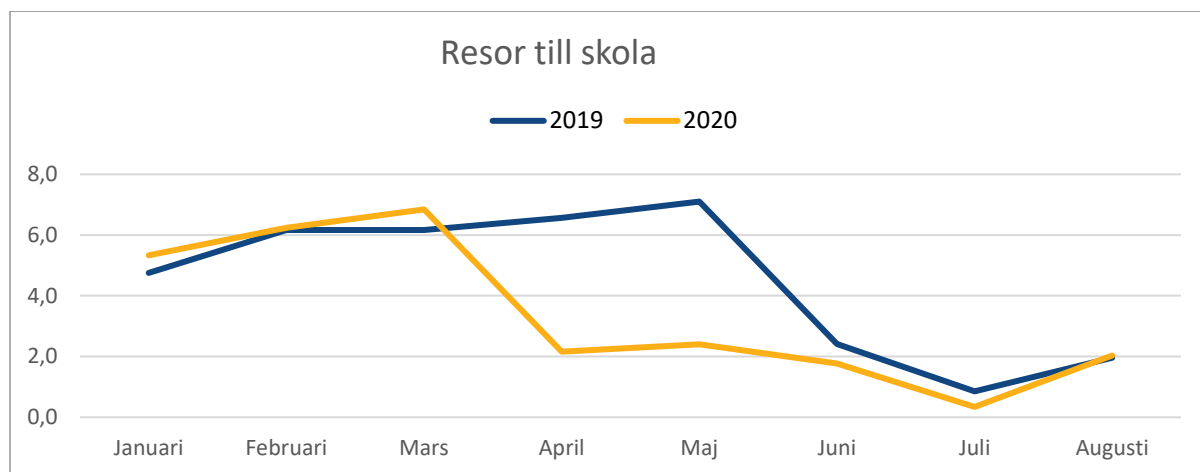

Har Coronapandemin påverkat anledningarna till resa?

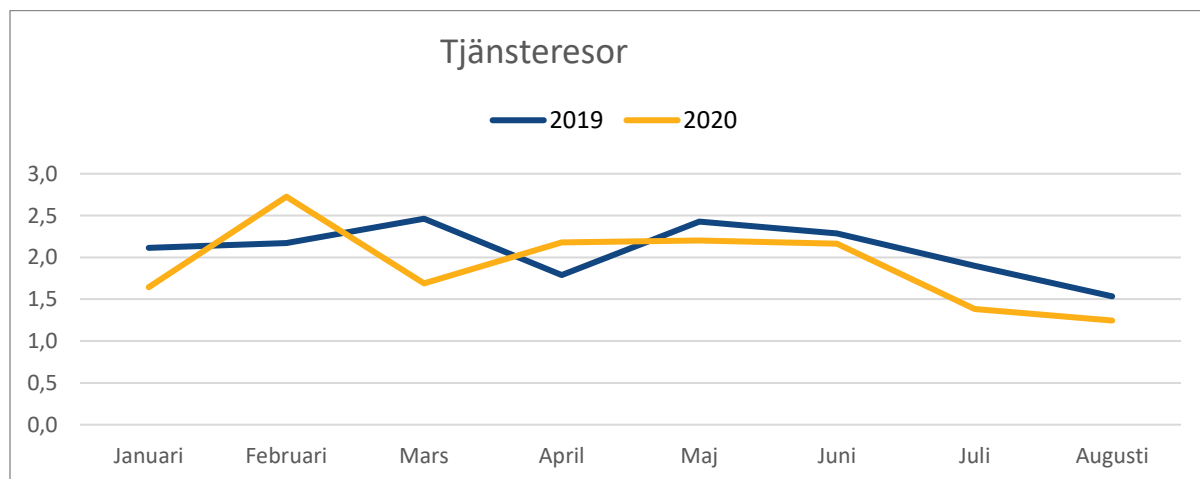
I kollektivtrafikbarometern frågar vi efter ärendet, dvs varför man rest.

Säsongvariationerna är stora för vissa resenärsgupper, tex gymnasieeleverna reser till skolan under terminstid och en andel av gymnasieeleverna reser till arbetet under sommarlovet. 2020 har inneburit förändringar i resandet för alla resenärsgupper. Nedan redovisa olika ärenden som andelar av resorna.

Det mest påverkade ärendet är så klart skolresorna, och i och med att gymnasieskolor och universitet från augusti återgått till att ha mer undervisning i skolorna istället för distansundervisning ser vi att kurvan går mot 2019 års värde.

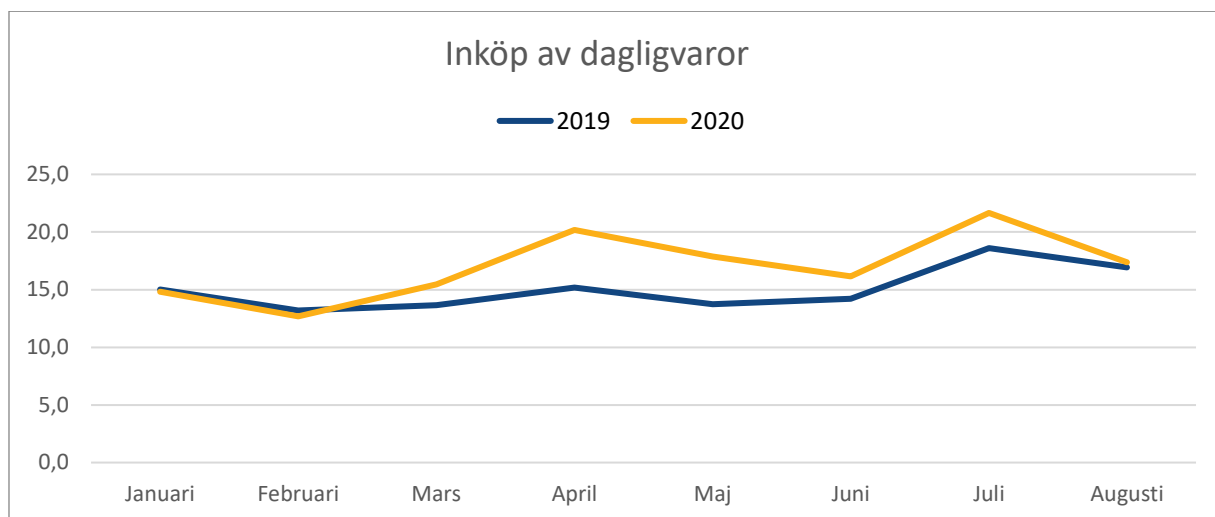

Tjänsteresor påverkades också av pandemin men framför allt i mars men ligger svagt under hela perioden därefter. Påsk var i april båda åren, kan noteras.

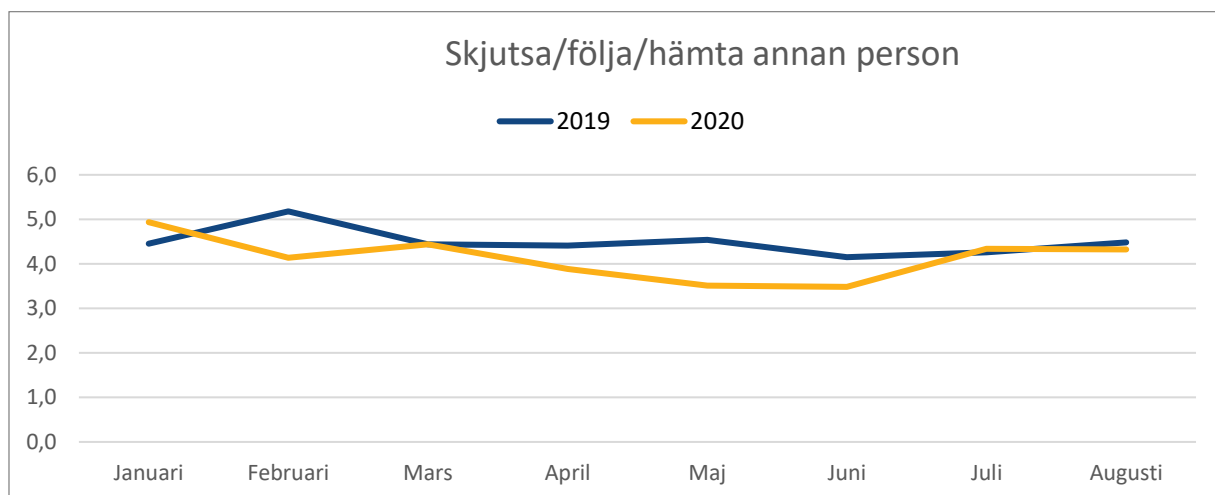

Andelen inköpsresor ökade under pandemin. Det gäller dagligvaror, men även övriga inköp. Resor till service (bank, post, vård etc) ligger på en rätt låg nivå och har varit i stort sett oförändrad över åren.

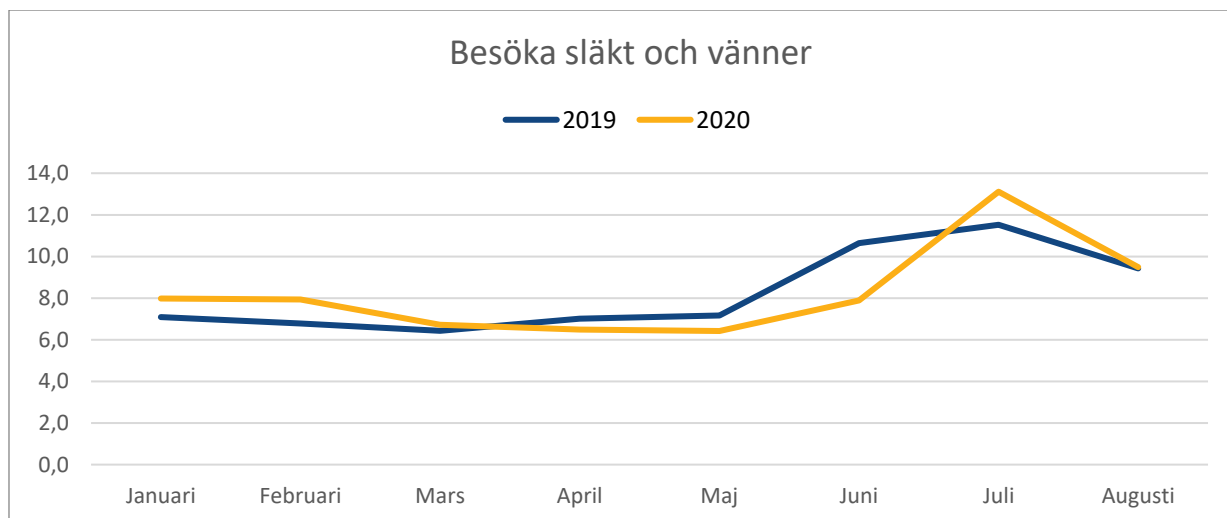

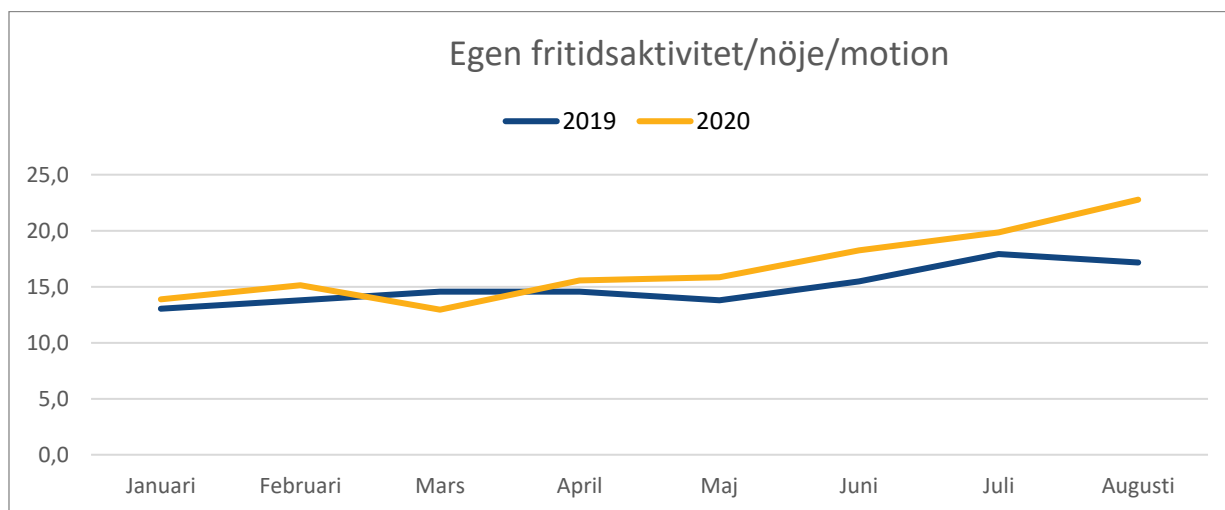
Intressant är att se hur resorna när man hämtar andra/skjutsar andra minskade under pandemins första månader men för juli-augusti legat på samma värden som året innan.

Något som också minskade under pandemin för att sedan öka under sommaren 2020 var besök hos släkt och vänner. Juli var månaden då man tog igen de träffar med släkten som man inte träffat under pandemins första månader.

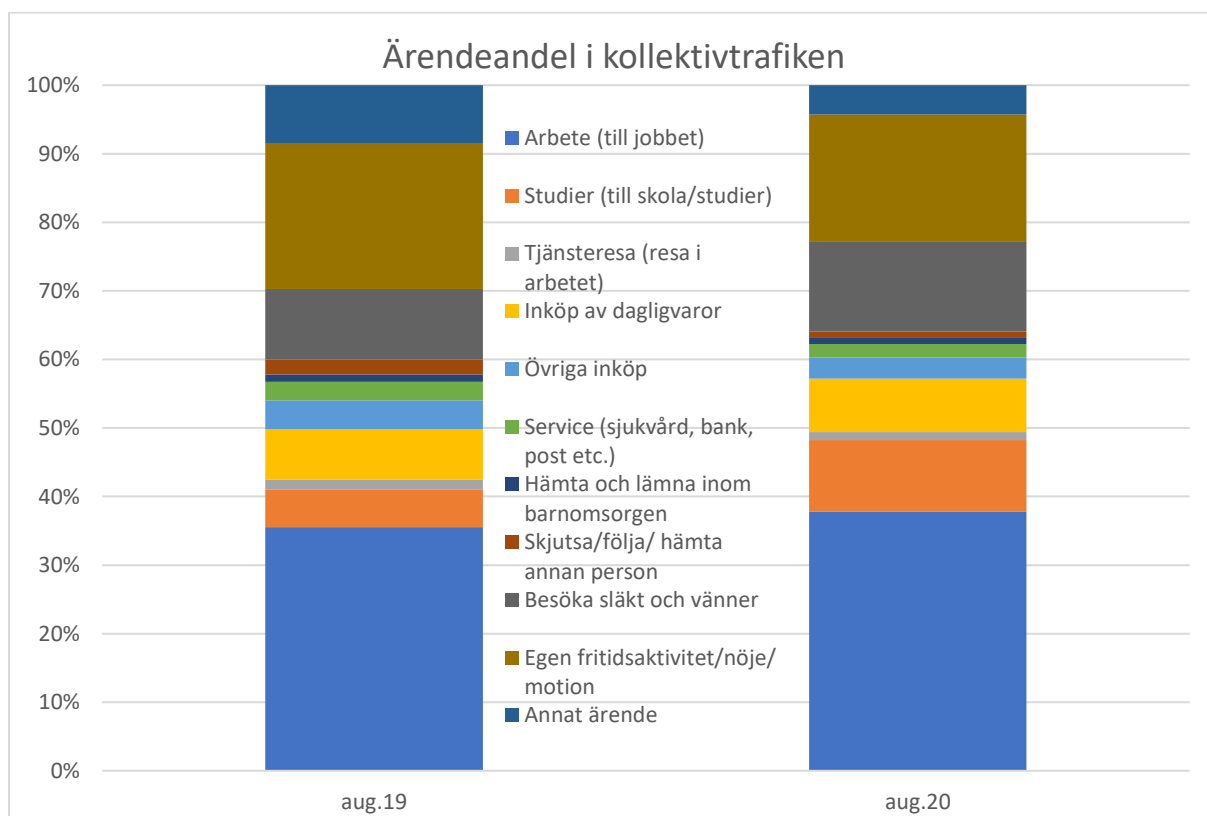

Avslutningsvis när det gäller ärenden, en andel av ärendena som legat på en högre andel 2020 under pandemimånaderna är motion/nöje/egen fritidsaktivitet.

Skolresor och besöksresor utgör en ökande andel i kollektivtrafiken

Kikar man på kollektivtrafiken och jämför tex augusti månad med samma månad förra året, ser man att vissa resor inte återkommit i samma utsträckning som innan pandemin, det rör tex inköpsresor av annat än dagligvaror, fritids/nöjesresor och resor där man hämtar/lämnar barn eller följer med andra på sin resa. Andelen arbetsresor har till och med varit något högre i augusti 2020 än augusti 2019, men framför allt har skolresor och besöksresor utgjort en högre andel än motsvarande period förra året.

SVENSKKOLLEKTIVTRAFIK

Svensk Kollektivtrafik är bransch-och intresseorganisation för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna och länstrafikbolagen i Sverige.

Årligen görs mer än 1,7 miljarder resor i våra medlemmars trafik, vilket motsvarar 96 % av landets busstrafik och 83% av landets persontågstrafik. Våra medlemmar ansvarar också, helt eller delvis, för färdtjänst, riksfärdtjänst, sjukresor och skolskjuts, beroende på hur primärkommuner och regioner överlåtit ansvaret.